

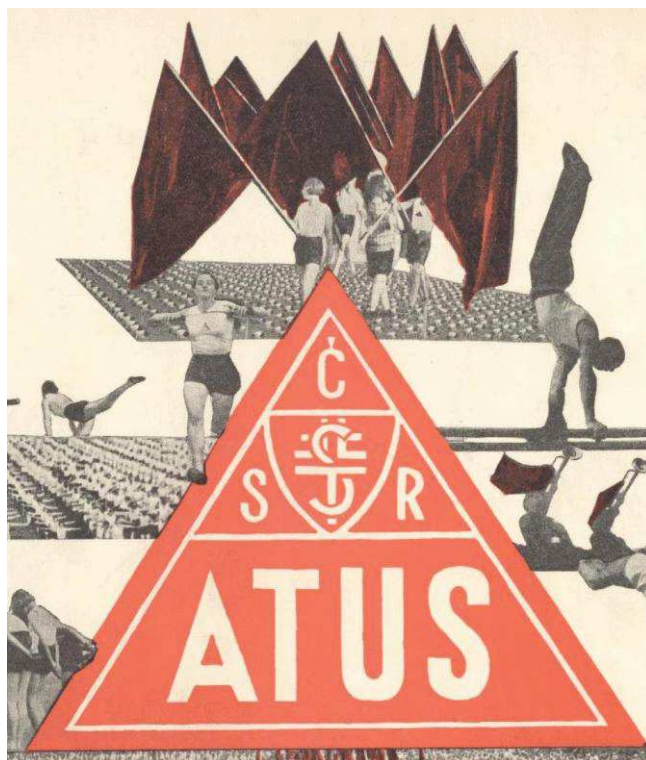
Archiv sportu a tv

inventář č. 110

NAD č. 227

Arbeiter- Turn- und Sportverband

1920 – 1946

V Praze 2016

Lucie Swierczeková

Úvod

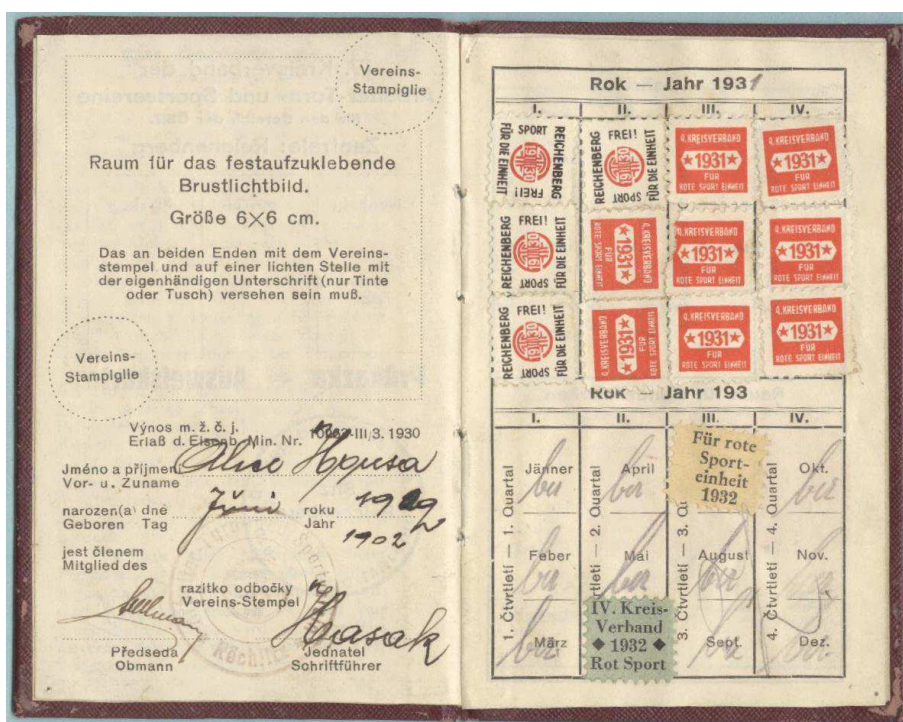
Arbeiter Turn- und Sportbund (ATBS) byl dělnický tělocvičný a sportovní svaz založený v roce 1893 jako Deutscher Arbeiterturnerbund (ATB) v durynském městě Gera. Od roku 1919 ATBS. V roce 1932 měl 200 000 členů a v roce 1933 byl nacistickým režimem zakázán. Působil i v Rakousku a Švýcarsku.

Der Sudetendeutsche Arbeiter- Turn- und Sportverband (ATUS) byla německá sportovní organizace v Čechách (Německý dělnický tělocvičný a sportovní svaz). Byla založena v roce 1909 v Praze. Samotné tělocvičné spolky, které byly z počátku úzce provázány s německou sociální demokracií, však existovaly již dříve, např. v Jablonci nad Nisou od roku 1896. Své poslání spatřoval v péči o fyzickou a duševní kondici pracujících.

Po vzniku samostatného Československa působila organizace v Sudetech (Arbeiter- Turn- und Sport Union der ČSR). Za svou existenci uspořádala několik tělocvičných slavností (Sportfest) v Karlových Varech (1924), Ústí nad Labem (1930) a Chomutově (1936). Pořádány byly také samostatné krajské slavnosti (Kreis Turn und Sportfest), např. v roce 1930 v Liberci. ATUS se účastnil světové spartakiády v Moskvě v roce 1933 (Weltspartakiade Arbeiterbewegung).

Hlavní sídlo měla organizace v Ústí nad Labem, na území republiky však měla několik zčásti nezávislých poboček. Organizace rozšiřovala šíři svých aktivit a ve většině poboček působily sekce, které se kromě tělocviku dětí, mládeže, mužů a žen, věnovaly atletice,

zimním sportům, plavání, fotbalu, turistice, výchově pracujících a sportovních soudců. Speciální byla sekce pro samaritány, kteří se věnovali charitativní práci. Vzhledem

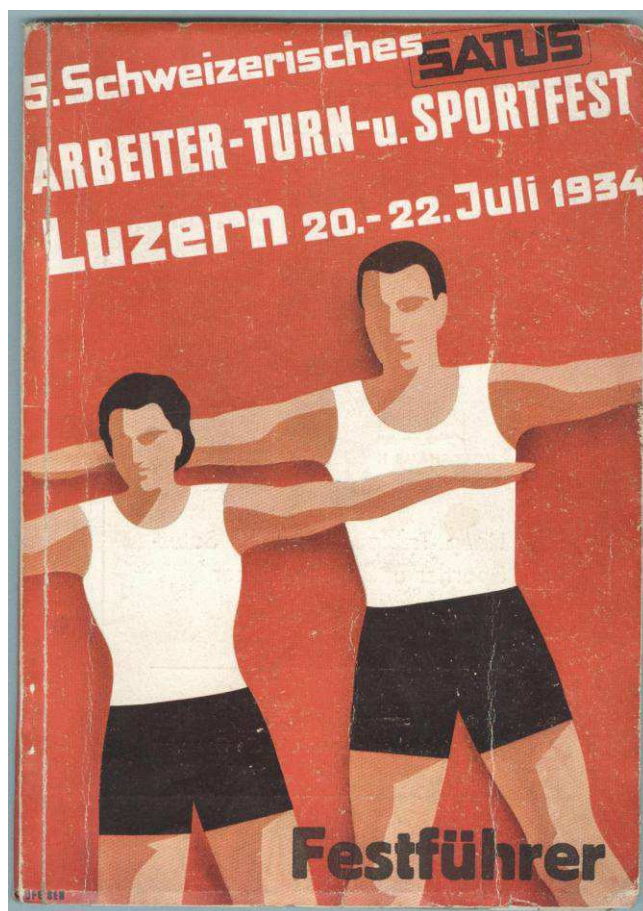
k omezenému množství finančních prostředků a malému množství členů v některých sekcích nebylo vždy možné věnovat se všem sportovním odvětvím. Nejsilnější byla pobočka liberecká. Levicová frakce ATUS spolupracovala s českou Federací dělnických tělocvičných jednot a usilovala o sjednocení dělnické tělovýchovy v Československu. V roce 1925 měla organizace 53 000 členů. Po vyloučení libereckého kraje z ústředí ATUS, ustavili vyloučení členové ve třicátých letech samostatný Arbeitersport- und Kulturverband. Po obsazení Sudet Německem v roce 1938 byla organizace rozpuštěna a její majetek konfiskován. Po druhé světové válce již Sudetendeutsche Arbeiter- Turn- und Sportverband nebyl v Československu obnoven.

Charakteristika sbírky:

Sbírka ATUS vznikla v Archivu tělesné výchovy a sportu sbírkovou činností za několik uplynulých desetiletí.

Velkou část tvoří tisky několika poboček této sportovní organizace z německy mluvících zemí.

Součástí sbírky jsou i osobní doklady funkcionáře ATUS v Ústí nad Labem Karla Fistera.

ATUS ČSR			ks/ll
1	Statut des Vereines	1937	1 1
2	Verbands Statut des 4. Kreisverbandes der ATUS	1929	1
3	Propagační letáky (ATUS Akademie, Wanderkalender für das Jahr 1936)	1936	2
4	Zpráva o stavu dělnického sportu po druhé světové válce, strojopis	1946	7 ll
ATUS ČSR / Legitimace a diplomy			ks/ll
5	Ausweiskarte. IV. Kreisverband der ATUS, Zentrale: Reichenberg	1932	1 1
6	Legitimation. Arbeiter Turner Samariter Kolonne, Reichenberg (Krause Oskar)	1927	1
7	Mitgliedsbuch	b.d.	1
8	Mitglieds Karte. Schwimm Abteilung des ATUS Reichenberg (Preusler Rudolf)	b.d.	1
9	Diplom (Preussler Rudolf). Internationalen Wintersporttreffen, 16. - 18. Feber 1935 in Gablonz - Grünwald (Isergebirge)	1935	2
Bundesturnfest / 1930 Aussig			ks/ll
10	2. Bundes Turn- und Sportfest Aussig, Juli 1930. Unsere Übungen, tisk	1930	2 1
Bundesturnfest / 1936 Komotau			ks/ll
11	Program III. svazových tělocvičných slavností, tisk	1936	3 1
12	Unser 3. Bundesfest Komotau, 3. bis 6. Juli 1936, tisk	1936	1
Kreisturnfest / 1929 Bodenbach			ks/ll
13	Übungsmaterial zum Kreisfest in Bodenbach. 6., 7. Juli 1929, tisk	1929	1 1
Kreisturnfest / 1934 Kratzau			ks/ll
14	Kreisturnfest in Kratzau. 30. Juni und 1. Juli 1934, tisk	1934	1 1
Tisky			ks/ll
15	Der Helfer. Mitteilungsblatt für die Samariter im ATUS in der Tschechoslowak Republik, Nr. 2/1928; Nr. 3/1929	1928, 1929	2 1
16	Das Turnsystem Tyrš, tisk	1928	2
17	ATUS Röchlitz. Festschrift anlässlich des 30jährigen Gründungsfestes 1896-1926, tisk	1926	1
Fister Karl (ATUS Union Aussig)			ks/ll
18	Osobní doklady Karla Fistera, úředníka a pracovníka ATUS Union Aussig	1920–1938	7 1
19	Úřední záležitosti ATUS	1935–1938	8
20	Korespondence ATUS	1938	6
Varia			ks/ll
21	Varia (pohlednice, koncept dopisu ad.)	1925–1946	9 1

Německo / Deutschen Arbeiter Turn- und Sportfest / 1922 Leipzig			ks/II
22	Festprogramm zum Ersten deutschen Arbeiter- Turn- und Sportfest. Leipzig vom 22. bis 25. Juli 1922	1922	1 1
23	Erstes deutsches Arbeiter- Turn- und Sportfest, Leipzig, Juli 1922	1922	1
Německo / Deutschen Arbeiter Turn- und Sportfest / 1929 Nürnberg			ks/II
24	Festführer. 2. Arbeiter- Turn- und Sportfest. Nürnberg 1929	1929	1 1
25	Festordnung	1929	2
26	Festschriften 1, 3, 6	1929	1
27	Richtlinien für den Samariterdienst	1929	1
Německo / Tisky			ks/II
28	Die Arbeiter- Turn- und Sportschule. 6. Tätigkeits Bericht, Leipzig 1930, tisk	1930	1 1
29	Die Arbeiter- Turn- und Sportschule. Vierter Bericht, Leipzig 1926, tisk	1926	1
30	Der Vorturner. Monatsschrift für Männer, Frauen und Kinder turnen im ATUS. 3. Jhrg. 1923/3, 4, 8, 9, 10, 11, 12; 4. Jhrg. 1924/1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11; Jhrg. 5 1925/4	1923–1925	18
31	Programm und Teilnehmerliste für die Bundesmeisterschaften im Wintersport in Oberwiesenthal im Erzgebirge am 13. und 14. März 1926, tisk	1926	1
Rakousko			ks/II
32	Bundes Nachrichten. Offizielles Mitteilungsblatt des Österreichischen ATUS, N. 6/7, Juni/Juli 1947	1947	1 2
Rakousko / Kreisfest / 1926 Wien			ks/II
33	Festführer und Programm, Erstes Österreichisches Arbeiter- Turn- und Sportfest, Wien 4. - 11. Juli 1926, tisk	1926	1 2
Rakousko / Kreisfest / 1928 St. Pölten			ks/II
34	2. Kreisfest des 17. Kreises ATUS, St. Pölten, 3. - 5. August 1928, tisk	1928	1 2
Švýcarsko / Schweiz Arbeiter Turn- und Sportfest / 1920 Luzern			ks/II
35	Fest Bericht und statistische Tabellen, tisk	1920	1 2
Švýcarsko / Schweiz Arbeiter Turn- und Sportfest / 1923 Zürich			ks/II
36	Festführer zum 2. Schweiz Arbeiter- Turn- und Sportfest, 4. - 6. Aug. 1923, tisk	1923	2 2
Švýcarsko / Schweiz Arbeiter Turn- und Sportfest / 1934 Luzern			ks/II
37	Festführer, 5. Schweizerisches Arbeiter- Turn- und Sportfest, Luzern 20. - 22. Juli 1934, tisk	1934	1 2
38	Rangliste	1934	1
Švýcarsko / Schweiz Arbeiter Turn- und Sportfest / 1946 Basel			ks/II
39	VII. Verbandsfest. Provisorisches Programm	1946	1 2

40	Uebungsstoff für das Sektionsturnen der Turner, tisk	1946	2
----	--	------	---